

Vlaams
Parlement

vergadering **C60**
zittingsjaar 2017-2018

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese
Aangelegenheden, Internationale Samenwerking,
Toerisme en Onroerend Erfgoed

van 21 november 2017

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Bart Caron aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over het onderzoek door Toerisme Vlaanderen naar de reputatie van Vlaanderen in het buitenland – 77 (2017-2018)	3
VRAAG OM UITLEG van Marnic De Meulemeester aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over het cruisetoerisme in de havens van Oostende en Zeebrugge – 369 (2017-2018)	8

VRAAG OM UITLEG van Bart Caron aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over het onderzoek door Toerisme Vlaanderen naar de reputatie van Vlaanderen in het buitenland – 77 (2017-2018)

Voorzitter: de heer Rik Daems

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Voorzitter, minister, collega's, Toerisme Vlaanderen liet in 2017 een reputatieonderzoek uitvoeren in dertien landen om na te gaan waarmee Vlaanderen verbonden en geconnoteerd is. Concreet gaat het om elf Europese landen, de Verenigde Staten en Japan, en werden er 13.000 volwassenen bevroegd.

Het varieert een beetje van land tot land, maar uit wat op 28 september op de website van Toerisme Vlaanderen te vinden was, blijkt dat Vlaanderen vooral wordt geassocieerd met erfgoed, kunst en kunstenaars, bier en lekker eten en drinken: niet toevallig de speerpunten van het toeristisch beleid in Vlaanderen.

Wanneer we er de onderzoeksresultaten zelf bij nemen, dan stellen we vast dat deze korte samenvatting ietwat kort door de bocht gaat, alsof het eigen gelijk moest worden bewezen.

Uiteraard klopt het wat er wordt gezegd, maar andere duidelijke troeven worden onderbelicht: de kust, bijvoorbeeld, niet alleen gewaardeerd door Nederlanders en Duitsers, maar ook sterk gewaardeerd door Zwitsers en Oostenrijkers.

Ook onze natuur en mooie landschappen halen de korte samenvatting niet, ook al scoren ze een vierde plaats in de algemene ranking, ver voor ons eten en drinken. Hier zien we vooral waardering vanwege de Italianen, gevolgd door de Zwitsers, Duitsers en Fransen.

Het feit dat de korte samenvatting van het onderzoek een vrij selectieve lezing van de resultaten is, baart mij enigszins zorgen.

Minister, erkent u dat de resultaten iets te selectief worden gelezen?

Acht u een lichte bijsturing van het beleid nuttig, waarbij er sterker wordt ingezet op het kusttoerisme en het landelijke toerisme?

Welke maatregelen zullen er worden genomen om de toeristische troeven van de kust, de natuur en de landschappen in Vlaanderen te vrijwaren? Houdt de Vlaamse Regering rekening met de toeristische meerwaarden in bijvoorbeeld haar beleid rond ruimtelijke ordening en natuur?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Collega's, het weerkerend reputatieonderzoek is voor ons heel waardevol om daarin de trends te kunnen ontwaren. Het geeft iets weer over de kennis en de attitude ten aanzien van Vlaanderen in dertien doelmarkten en een antwoord op de vraag met welke thema's men Vlaanderen het meest associeert.

Het levert natuurlijk geen dertien eenduidige resultaten op. Globaal bekeken, zien we dat de havens, het historisch erfgoed, de oude steden, natuur en landschappen, gastronomie in de breedste zin, het herdenkingstoerisme en kunst en kunstenaars, het vaakst naar voren komen. Ik wil dit absoluut niet selectief lezen, maar het geeft duidelijk aan hoe de respondenten Vlaanderen percipiëren

en hoe goed ze Vlaanderen kennen. Aangezien het een divers palet aan thema's oplevert, is het voor het beleid des te belangrijker om te focussen op die zaken waarin we sterk zijn en waarin we ons kunnen onderscheiden ten opzichte van onze naaste concurrenten, zeg maar de buurlanden, de andere toeristische bestemmingen. Dat is natuurlijk wel essentieel. De associatie met natuur en mooie landschappen, wordt door bepaalde buurlanden zoals Frankrijk en Duitsland en zelfs ook door Italië, Spanje en Zwitserland gemaakt. Nederland en Groot-Brittannië maken die associatie veel minder. De Vlaamse kust wordt vooral aangehaald door de buurlanden.

We moeten in ons promotiebeleid – en dat is de basis van mijn beleid – keuzes maken. Ik kan niet alles promoten waarmee we worden geassocieerd. Ik ben ervan overtuigd dat we mooie natuur en landschappen hebben. Is dat een onderscheidende troef ten opzichte van onze naaste concurrenten? Ik denk van niet. De promotie van onze groene regio's is belangrijk voor markten als Nederland en Duitsland, en dat doen we ook ten volle. Voor andere toeristische markten denk ik dat we veel beter kunnen scoren met ons imago en de versterkte associatie – dat blijkt ook uit het onderzoek – inzake erfgoed, kunst, cultuur en gastronomie. Ik denk dat dat nog altijd de belangrijkste troeven zijn waarmee we ons kunnen onderscheiden van de andere toeristische bestemmingen. Dat blijkt ook uit de tevredenheidsenquête. We vragen aan diegenen die enige kennis hebben, waarmee ze Vlaanderen associëren, maar daarnaast zijn er ook diegenen die geweest zijn. Net ten aanzien van die onderscheidende troeven, scoren we goed inzake tevredenheid. We beantwoorden dus – en zelfs meer dan beantwoorden – aan de verwachtingen. Het zijn dus gelukkige toeristen die naar huis gaan. Dat is een goede zaak.

Uw derde vraag gaat over het ruimtelijk beleid, iets van een totaal andere orde. De toeristische aspecten zitten ook vervat in het witboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen. Dat is eind vorig jaar goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Daar zitten ook wel verwijzingen in naar toerisme. Een van de centrale principes is dat open ruimte maximaal gevrijwaard moet worden. Dan gaat het in de passage rond robuuste en veerkrachtige open ruimte, ook over toeristisch-recreatieve aspecten. Er staat bijvoorbeeld: "Het versterken van ecologische infrastructuren en een toeristisch-recreatief medegebruik op maat van de draagkracht van de ruimte."

Er zijn nog andere verwijzingen naar toerisme in het witboek, maar dan gaat het vooral over de inpassing van toeristisch-recreatieve bedrijven of van toeristische attracties in het bebouwde weefsel. Dat aspect is inderdaad wel meegenomen. Het is niet het belangrijkste, het is niet het highlight van dat witboek, maar ook de toeristische aspecten van de vrije ruimte zijn meegenomen.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Minister, dank u wel voor de duidelijkheid. U moet inderdaad keuzes maken. Dat is uw argumentatie en die is legitiem, al zou ik zelf misschien een paar andere accenten leggen dan u. Het onderscheidend zijn ten opzichte van de burens, wil ik als argument graag geloven, maar ik vind dat we de mooiste zandstranden hebben van Europa, tenminste van het noordelijke halfrond. Is dat geen onderscheidend kenmerk of wat? Maar goed, dat zijn keuzes die je maakt. De landschappen van pakweg de Westhoek, heel toevallig mijn omgeving, zijn plat zoals vele streken in Europa vlak en plat zijn, maar ze hebben toch een aantal kenmerken door de krekens, de biodiversiteit en het type van landbouwbedrijven. Maar goed, die discussie is wat ze is. U hebt een keuze gemaakt. Die hebt u goed verdedigd, vind ik.

Ik hoop dat in de toekomst een aantal andere accenten ook in beeld kunnen komen omdat ik ervan overtuigd ben, net zoals straks zal blijken bij de

bespreking van uw beleidsbrief als we het over Vlaamse Meesters hebben, dat een toeristisch beleid op een bepaald punt ook de inhoud van een ander beleidsdomein versterkt. Die Vlaamse Meesters is cultuur. Wel, het stimuleert musea en andere aanbieders om ook te investeren. Je hebt daar een wisselwerking tussen productontwikkeling van culturele aard en de economische activiteit die toerisme vooral beoogt. Dat kan in de toekomst ook op een aantal andere terreinen worden gerealiseerd.

De voorzitter: De heer Verstreken heeft het woord.

Johan Verstreken (CD&V): Ik vind het onderzoek van Toerisme Vlaanderen interessant. Daar komen mooie resultaten uit. Het antwoord van de minister bevredigt mij ook, maar ik vond de insteek van collega Caron ook wel interessant.

Zelf denk ik dat het een en-en-enverhaal is. Je zou neerbuigend kunnen zeggen dat we worden geassocieerd met de eetcultuur, en niet meteen met de cultuur met grote C. Daarom wil ik graag een pleidooi houden om vooral richting kust even te kijken wat daar mogelijk is. Ik wil aan de minister vragen om niet te besparen op kwaliteitsvolle kustprojecten, zoals Beaufort of andere projecten of vragen die van de kustburgemeesters zouden kunnen komen. Ik denk immers dat het ook belangrijk is, zoals collega Caron zegt, om natuur en cultuur mooi hand in hand te laten gaan. Je hebt inderdaad die fantastische kuststrook met daarachter fantastische polderlandschappen: De Moeren, het Zwin, Walraversijde en zoveel andere mogelijkheden om dingen te kunnen combineren. Het rare is dat de kust vooral voor onze buurlanden interessant is, maar ik stel vast wanneer ik mensen in Brugge of in Gent zie – ik spreek heel graag toeristen aan wanneer ik een andere taal hoor – dat ze verbaasd waren, want ze wisten niet dat Brugge aan de kust lag. Als ik dan Oostende of Blankenberge noem, en zeg dat het slechts 12 minuutjes met de trein is, dan staan ze stomverbaasd: “Just 12 minutes?” Als ze dan een tweede of een derde maal komen, keren ze altijd terug. Dat is dan wel een meerwaarde en spreken ze altijd over “hidden gems”. Het zou mooi zijn mocht de kust niet alleen door onze buurlanden maar door andere landen worden meegenomen. Alvast dank om dat even te willen bekijken.

De voorzitter: De heer De Meulemeester heeft het woord.

Marnic De Meulemeester (Open Vld): Voorzitter, minister, collega's, ik wil me aansluiten bij de collega wanneer hij zoveel mooie streken opnoemt. Ik wil er toch nog een aan toevoegen, namelijk Vlaanderens mooiste landschap, de Vlaamse Ardennen. Ik denk dat minister van staat Herman De Croo mij zeker niet zal tegenspreken wanneer ik zeg dat de Vlaamse Ardennen het mooiste landschap in Vlaanderen is.

Ik heb nog een bijkomende vraag: hoe vallen deze resultaten van het reputatieonderzoek van Toerisme Vlaanderen te evalueren in vergelijking met andere landen en specifiek met onze buurlanden. Bestaan hier gegevens over? Het zou interessant zijn om die vergelijking te maken precies om te weten waar wij ons op dat vlak bevinden.

De voorzitter: Mevrouw Coudyser heeft het woord.

Cathy Coudyser (N-VA): Ik wil eerst even terugkomen op het reputatieonderzoek zelf. Het is een herhaling van het onderzoek uit 2013, waarbij Vlaanderen toen maar voor 68 procent gekend was in het buitenland terwijl we nu al op 72 procent staan. Dat is duidelijk een verbetering. Dat is toch wel dankzij het beleid waarbij we de troeven waarmee we worden geassocieerd, direct gaan uitspelen en waarbij we die promotie en marketing gericht doen. Ik denk dat dat ook goed is aangezien het onderzoek uitwijst dat die dertien verschillende

landen Vlaanderen op een andere manier zien. Als Britten ons eerst en vooral met de Eerste Wereldoorlog vereenzelvigen, dan denk ik dat het goed is om onze promotie gericht daarop te doen, maar tegelijkertijd van de gelegenheid gebruikmaken om wanneer men een herhaald bezoek doet, te tonen Vlaanderen meer is dan de Eerste Wereldoorlog maar ook uniek erfgoed en unieke gastronomie heeft. We moeten met de marketing datgene waarmee ze ons kennen, triggeren, maar tegelijkertijd zeggen dat Vlaanderen meer is dan dat.

Een belangrijk feit in de studie dat me opvalt, is dat steden als Brugge en Antwerpen even veel of bijna meer gekend zijn dan het merk 'Vlaanderen'. We moeten blijvende inspanningen leveren om het merk 'Vlaanderen' in de wereld bekend te maken. Er worden al goede initiatieven genomen. 'A dog of Flanders' is in Japan bekend. Ik denk dan ook dat we het woord 'Vlaanderen' nog meer aan bod kunnen en moeten brengen.

Een ander belangrijk punt in het onderzoek dat hier niet aan bod is gekomen, is dat Vlaanderen wordt ervaren als een gastvrije regio die veel te bieden heeft. Er zijn kwaliteitsvolle musea en attracties en er worden kwaliteitsvolle logies aangeboden. Vlaanderen is ook gemakkelijk bereikbaar. Dat zijn elementen die we verder kunnen en moeten uitspelen. In de presentatie op de website van Toerisme Vlaanderen staat echter ook de opmerking dat mensen Vlaanderen soms wel als zeer druk ervaren. Dit komt wellicht omdat ze in de eerste plaats de kunststeden aandoen. Die steden kunnen het gevoel van drukte geven. Het is dan ook belangrijk dat we B-locaties als Lier of Mechelen mee uitspelen. Daar is het veel minder druk. We kunnen hier ook promotie voor maken. We moeten de aantrekkingskracht van de rustige regio's en de Vlaamse kust mee uitdragen. De toeristen moeten ervaren dat het niet overal even druk is.

De vorige sprekers hebben verwezen naar natuur en landschappen. Dit komt als een troef uit het onderzoek. De vraag is of dit niet een beetje onderbelicht blijft. Dit is volgens mij het aanvoelen van bepaalde sprekers.

Er worden al heel wat inspanningen geleverd voor de Vlaamse regio's, onder meer met de wandel- en fietsnetwerken. Ook aan de kust zijn die netwerken goed uitgebouwd. Natuur en landschappen worden daar goed gecombineerd. In Vlaanderen is het trouwens ook leuk om eens te stoppen en wat te eten of te drinken. Er wordt gewandeld of gefietst door landschappen waarin het erfgoed ook belangrijk is. Ik heb dan ook niet het gevoel dat we dit in ons beleid achterwege laten.

De voorzitter: De heer Van Overmeire heeft het woord.

Karim Van Overmeire (N-VA): Voorzitter, iedereen verwacht natuurlijk dat ik het woord neem ten gunste van Aalst, de charmantste stad van Vlaanderen en van de Dendervallei, de mooiste vallei ter wereld. Ik wil me echter niet wagen aan een debat met toerismespecialisten. Hier zitten eminente sprekers die deze materie veel beter dan ik kennen. Ik wil gewoon uit persoonlijke interesse twee vragen stellen.

Minister, mijn eerste vraag betreft de methodologie. Er is natuurlijk een verschil tussen iemand bellen met de vraag wat hij met Vlaanderen associeert en diezelfde persoon bellen met de vraag of hij Vlaanderen met zaken als bier associeert. U hoeft die vraag nu niet te beantwoorden. Dat kan ook schriftelijk. Er is natuurlijk een gigantisch verschil tussen de mensen een vraag stellen waar ze ja of nee op moeten antwoorden en de mensen 'out of the blue' vragen waarmee ze Vlaanderen associëren.

Mijn tweede vraag betreft het instrument zelf. Dit is een schitterend instrument dat ongetwijfeld zeer nuttig is voor de mensen die met toerisme bezig zijn. Wordt

deze studie echter ook naast soortgelijke studies met betrekking tot andere domeinen gelegd? Ik heb gelezen dat door de terroristische aanslagen 56 procent van de Japanners en 36 procent van de Amerikanen Vlaanderen vermijdt. Kunt u die resultaten leggen naast soortgelijke analyses, bijvoorbeeld met betrekking tot de aantrekkelijkheid van Vlaanderen als een investeringsregio? Worden die studies ergens op het niveau van de Vlaamse Regering naast elkaar gelegd, of blijft dit een studie die op zichzelf staat?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Wat de kust betreft, zijn er geen besparingen. Ik wil er trouwens op wijzen dat Brugge, Oostende en Ieper daar in deze studie worden bijgerekend. In feite kunnen we drie van de acht kunststeden als kustgeoriënteerd beschouwen. We houden hier rekening mee. Ten aanzien van Oostende werken we doelgericht en bewust. Ik haal hier Brugge als een goed voorbeeld aan. De aangename vaststelling is dat we de mensen met kunst en cultuur kunnen aantrekken, maar vervolgens vanuit die stad de ruimere regio's kunnen laten bezoeken. Als ze vaststellen dat die stad aan de kust ligt, is dat een bijkomende troef.

De vraag is waarmee we toeristen uit het verre buitenland proberen te lokken. Ik kan me best inbeelden dat de mensen niet vanuit Azië of vanuit de VS naar Brugge komen voor het strand. Het is echter een leuke surplus. We vangen die doelgroep met kunst, cultuur en erfgoed. Met de kust aan zich zal dat niet gebeuren.

Mevrouw Coudyser, zoals u terecht hebt opgemerkt, moeten we de B-locaties uitspelen. Dat past in onze bedoeling onze toeristische stromen in tijd en ruimte te spreiden. Dit blijkt uit alle draagvlakstudies die we verrichten. Het past in de investeringen in hefboomprojecten of kernattracties. We stellen steeds duidelijk dat de weersonafhankelijkheid een grote troef is. Op die manier kunnen we ook buiten juli en augustus, de klassieke toeristische maanden, toeristen naar Vlaanderen halen. We kunnen ze dan spreiden, niet enkel in de tijd maar ook in de ruimte.

Daarom willen we steeds meer inzetten op de kunststeden met, wat oneerbiedig uitgedrukt, een B-statuut, zoals Mechelen, Leuven, Ieper, Oostende, Aalst – vanzelfsprekend – en Oudenaarde. (*Opmerkingen. Gelach*)

Dat is een doelbewuste strategie. We vinden – dat is het aangename en we stellen dat ook vast uit bevestigingen – dat heel kleinschalige steden, zoals Leuven, Mechelen – niemand moet zich gediscrimineerd voelen – waar er op een heel korte afstand heel wat erfgoed is, er een sterke mate van beleving is, in combinatie met shopping op enig niveau. Dat zijn echt wel troeven. Er is een verrassend aanbod. We proberen mensen te vangen met de grote trekkers, maar vervolgens proberen we ze uit te smeren over andere locaties.

Wat de methodologie betreft: het is een online research in dertien markten. In het onderzoek zelf worden er twee resultaten gegeven: zowel bij de spontane associaties als de geholpen associaties. We delen dat ook apart in. We geven de onderzoeksresultaten mee naargelang de vraagstelling met spontane associatie dan wel met geholpen associatie gebeurt.

Wij vinden niet dat het inbedden in een ruimer kader in de eerste plaats onze taak is, vanuit Toerisme Vlaanderen. We zorgen er natuurlijk wel voor dat dat initiatief ligt bij onze studiedienst. Het incorporeren wordt gedaan in het kader van de Vlaamse Regionale Indicatoren (VRIND). Dat lijkt me wel zinvol materiaal voor de Studiedienst van de Vlaamse Regering. Het wordt hun ook allemaal bezorgd, al was het maar in het kader van de VRIND-studies.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Het was een interessante discussie.

Minister, ik hoop dat op termijn in Vlaanderen onze natuur en ons landschap ook een troef kan zijn, meer nog dan vandaag. We zitten op een relatief mooie rangschikking. Maar er zijn weinig landen in Europa waar er zo'n diversiteit aan biotopen op een korte afstand van elkaar is: polderland, verzilte polders, vlakbij de zee, vlakbij het mooie heuvelland van de Vlaamse Ardennen. We kunnen daar een grote biodiversiteit in creëren. Het trekt ook een bepaalde categorie van mensen die graag wandelen, natuurliefhebbers aan. Ik hoop dat we dat ooit als merk van Vlaanderen kunnen uitspelen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Marnic De Meulemeester aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over het cruisetoeisme in de havens van Oostende en Zeebrugge

– 369 (2017-2018)

Voorzitter: de heer Rik Daems

De voorzitter: De heer De Meulemeester heeft het woord.

Marnic De Meulemeester (Open Vld): Voorzitter, minister, collega's, de Noordzee biedt Vlaanderen bijzonder grote kansen om cruisetoeisten aan te trekken. De voorbije jaren zat het aantal toeristen die via cruiseschepen aanmeren in Zeebrugge enorm in de lift. In 2017 zullen er maar liefst 145 cruises de revue passeren, goed voor een 400.000-tal passagiers en dus ook potentiële toeristen. In 2011 meerden er nog maar 111 dergelijke schepen aan in Zeebrugge. Sinds dat jaar werd het record van het aantal aanmerende cruises steevast jaarlijks scherper gesteld. De 400.000 passagiers zijn een verdubbeling ten opzichte van 2014. Vorig jaar waren er 371.543 passagiers.

Dat is uiteraard een zeer goede zaak voor het toerisme, want zeker voor de regio rond Zeebrugge kunnen deze bezoekersaantallen een positieve impact hebben op toeristische inkomsten.

Minister, hoe kunnen we volgens u de opportuniteiten van de gestegen passagiersaantallen die aanmeren in Zeebrugge zo goed mogelijk omzetten in toeristische winsten?

Plant u ondersteunende acties om het bezoeken van de regio rond cruisehavens toeristisch aantrekkelijker te maken voor cruisevarenden?

Oostende kent in tegenstelling tot Zeebrugge dan weer een terugval, met amper acht cruiseschepen in 2017. In 2016 waren dat er nog dertien en in 2015 nog negentien. Wat kan de verklaring zijn voor deze terugval? Zijn er acties mogelijk om de dalende trend in toch wel zeer mooie stad Oostende om te keren?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Het is inderdaad zo dat cruisetoeisme in de voorbije jaren in Zeebrugge sterk is toegenomen. Het aantal cruisetoeisten stijgt, wat wel niet leidt tot een evenredige toename van de consumptie van de betrokken toeristische stroom.

Cruisetoeisten besteden gemiddeld veel geld aan hun cruisereis, maar zij worden niet bepaald beschouwd als 'big spenders' als het gaat over de locatie

waar ze aanmeren. Slechts een zeer beperkt aantal van die toeristen gaat naar lokale handelaars in de steden die ze bezoeken. Meestal blijft dat type toerist eigenlijk maar enkele uurtjes aan wal.

Ik zie u nee schudden, mijnheer De Meulemeester, maar ik geef u direct het cijfer mee. Uit de mobiliteitsgegevens van de stad Brugge, waarbij het aantal bezoekers en hun gemiddelde verblijfsduur effectief wordt gemonitord, blijkt dat cruisetoeristen het minst lang in de stad blijven hangen. Het gaat dan over minder dan twee uur in de stad. Dat heeft natuurlijk navenant gevolgen ten aanzien van het consumptiegedrag. Terzijde: ook de verplaatsing, de last inzake mobiliteit en overlast voor de lokale ontvangende gemeenschap, moet worden bekeken in verhouding tot wat er wordt gependend.

De kosten-batenanalyse is in dezen wel een aandachtspunt. Daarom hebben we dat ook meegenomen in het draagkrachtonderzoek, specifiek voor Brugge. De lokale bevolking ziet graag de toeristen komen. Dat is niet verrassend, maar de conclusies van het onderzoek zijn heel positief. De attitude van de Bruggelingen ten opzichte van binnenlandse en buitenlandse toeristen is wel verschillend als het om cruisetoeristen gaat. Die zien ze minder graag komen omdat ze gezien worden als 'hop-on, hop-off'-toeristen, die van een bus springen en zich snel van de ene toeristische trekpleister naar de andere reppen en intussen misschien wat chocolade kopen voor ze zich weer naar de boot begeven.

De stad Oostende zegt in het visierapport dat cruises een echte meerwaarde voor de stad kunnen betekenen. Zogenaamde 'turn around'-cruises, waarbij men vertrekt en aankomt in de betrokken haven, vindt men zeker aantrekkelijk. Toeristen kunnen dan wandelen en winkelen in de stad omdat ze er meestal voor of na de cruise een extra dag vertoeven.

Wat betreft de cijfers voor het aantal cruises is er een groot verschil. In 2016 deden 13 schepen Oostende aan, en in Zeebrugge waren dat er 142. We weten, wat Oostende betreft, dat daar enkel de kleinere schepen kunnen aanmeren, aangezien de maximale capaciteit daar 100 meter is. Minder dan 10 procent van de actieve vloot in Noord-Europa heeft de gepaste afmetingen om in Oostende te kunnen aanmeren. De trend is bovendien evenwel dat we naar alsmaar grotere schepen gaan, en dus valt te verwachten dat er in Oostende geen toename komt van het aantal cruisetoeristen.

De havens van Oostende en Zeebrugge hebben wel de handen in elkaar geslagen voor de promotie van het hinterland bij de verschillende cruiserederijen. Ze hebben een gezamenlijke brochure uitgebracht waarin ze niet alleen promotie maken voor Brugge en Oostende, maar ook wat verder kijken en aankondigen dat ook Antwerpen, Gent en Brussel op deze manier kunnen worden verkend.

Tot slot werd in Oostende de cruiseterminal afgebroken voor de verbouwing van het stationsgebouw, terwijl in Zeebrugge werd geopteerd voor een hypermoderne cruiseterminal, die klaar moet zijn voor de zomer van 2018 om de meer dan 150 schepen te kunnen ontvangen die al voor dat jaar geboekt zijn.

De voorzitter: De heer De Meulemeester heeft het woord.

Marnic De Meulemeester (Open Vld): Minister, wereldwijd zit het cruisetoerisme in de lift. De cijfers bewijzen dat voor Zeebrugge. Er is al gezegd wat dat al dan niet toeristisch teweegbrengt. Sommige steden zijn er, zoals u zegt, iets minder happig op. Toch denk ik dat we al het mogelijke moeten doen, wat de promotie betreft, om ervoor te zorgen dat, eenmaal die cruises hier aanmeren of vertrekken en aanmeren, die passagiers hier zo lang mogelijk verblijven om zo veel mogelijk van onze steden en bezienswaardigheden te bezoeken.

Voor Oostende ligt dat dus blijkbaar iets moeilijker omdat die grote cruiseschepen Oostende niet kunnen aandoen. Daarom zou het goed zijn om te mikken op kleinere cruiseschepen, die voor Oostende aantrekkelijker zijn. Er zit daarin volgens mij een belangrijk toeristisch potentieel dat we moeten koesteren: de cijfers bewijzen immers dat het om een nieuwe markt gaat. We moeten die mensen hier zo lang mogelijk houden, en liefst langer dan twee uur. We weten dat de tijd soms zeer beperkt is omdat er veel havens worden aangedaan. De nodige investeringen moeten gedaan worden om die cruiseschepen hier zo goed mogelijk te ontvangen. Daarom wil ik hiervoor de nodige aandacht vragen van Toerisme Vlaanderen. Ik wil ook de steden vragen om zo veel mogelijk inspanningen te doen om deze nieuwere vorm van toerisme in de toekomst te kunnen aantrekken.

De voorzitter: De heer Verstreken heeft het woord.

Johan Verstreken (CD&V): Ik ben blij met de vraag van de heer De Meulemeester. Het is misschien wel een nichemarkt, maar hij is niet onbelangrijk. Dit soort toerisme draagt bij tot de lokale economie.

Minister, ik kan mij vinden in het antwoord dat u geeft, maar een aantal zaken wil ik iets positiever naar voren brengen, ook voor de lokale economie. Ik ben afgelopen zomer een paar keer gaan kijken wanneer zo'n schip aankomt. Dan staan daar zo'n veertig of vijftig autobussen klaar. De autocarsector is dus zeer tevreden met de mogelijkheden die dit voor hen biedt.

Het zijn ook allemaal Vlaamse gidsen en tolken die aan boord gaan. Het is dus een vorm van tewerkstelling. Maar ze worden gedropt in de 'A-destinations': Brussel, Gent, Brugge, Antwerpen. Er zijn echter mogelijkheden om vanuit Vlaanderen op die grote cruiseschepen reclame te maken voor de 'B-destinations'. Je zou perfect Lissewege en Damme kunnen combineren tot halvedagexcursies in plaats van bijvoorbeeld Brugge. En als ze in Oostende aanmeren, zitten ze meteen in het centrum en hoeven ze geen excursie te boeken, dan gaan ze meteen de lokale economie ondersteunen.

Het zijn er een pak minder, maar in Oostende zit er wel een addertje onder het gras: er kunnen maar schepen van 100 tot 120 meter binnenvaren. Er is volgens mij bij het uitbreiden van de buitenhaven en het aanleggen van de strekdam een fout gemaakt. Ik hoor dat het, sinds de strekdam er is, veel moeilijker is om binnen te varen. Die fout zal niet meer kunnen worden rechtgezet. Er zijn ook problemen met de loodsboten die die boten binnenloodsen.

Er zou nu een opleiding zijn voor de loodsen. Minister, u bent niet alleen minister van Toerisme, maar ook van Openbare Werken en Zeewegen. Klopt het dat er een opleiding wordt gegeven aan loodsen, zodat in de toekomst de schepen van meer dan 100 meter wel binnen kunnen? Nu moeten de Oostendse loodsen de schepen van meer dan 100 meter naar Zeebrugge afleiden. Dat is een ontgoocheling voor de mensen aan boord. Hopelijk is er voor dit kleine probleempje een oplossing in de maak.

Een andere, niet onbelangrijke nichetak die geen excursies nodig heeft, is het riviercruisetoerisme. Daar zijn nog heel veel potentiële zaken die uit de wacht, in de bus gesleept kunnen worden. In onze buurlanden boomt dat. Ik beschik niet over cijfers maar ik heb het aanvoelen dat dit bij ons ter plaatse blijft trappelen. Ze kunnen richting Oostende komen vanuit Nederland, Duitsland en Frankrijk. Er zijn daar heel veel mogelijkheden om naar verschillende steden te gaan. Dat moet ook even worden bekeken.

Minister, ik weet dat er heel veel Amerikanen aan boord zijn van de grote schepen. Positief is dat zij de 'hidden gems' ontdekken, en dan ontstaat de mond-tot-

mondreclame. Ik weet dat er vaak wordt gezegd dat we ze niet helemaal nodig hebben omdat het ons soms een beetje ergert, maar er zijn ook veel positieve zaken. Ik zou de weegschaal wat meer in evenwicht willen zien.

De voorzitter: Mevrouw Coudyser heeft het woord.

Cathy Coudyser (N-VA): Er zijn voor het cruisetoeerisme voor- en tegenstanders. Dat heeft alles te maken met duurzaam toerisme. Ik kan best begrijpen dat Brugge, dat al heel veel andere toeristen heeft, in verband met de draagkracht keuzes moet beginnen te maken. Cruisetoeeristen zijn nu eenmaal geen 'big spenders' en ze zijn hier te korte tijd. Daarom worden zij minder benaderd. Anderzijds kunnen cruisetoeeristen voor andere regio's wel iets betekenen. Het hangt ook af van de type rederijen die aanmeren. Welke nationaliteit hebben de toeristen die zij aanvoeren? Komen ze uit Amerika of uit een Europees land? Wat willen die toeristen? Je hebt rederijen met luxecruises en rederijen met meer democratische cruises. Wat willen en kennen de passagiers? Welke troeven kennen ze? Wat kunnen ze? Hoelang zijn ze hier? Blijven ze een extra nacht of zijn ze na twee, drie uur weer weg? Wat kunnen we aanbieden? We moeten dus goed onderzoeken wat de vraag van die toeristen is, en anderzijds wat wij aan te bieden hebben. Toerisme Vlaanderen of Westtoer moet dat goed onderzoeken, en moet nagaan of zij daarin een bemiddelende rol kunnen spelen, hoe zij het aanbod kenbaar kunnen maken aan de rederijen. Anderzijds is er de vraag of de rederijen het aanbod in Vlaanderen kennen, wetende dat onze troeven erfgoed, natuur en gastronomie zijn. Het is onmogelijk om in de twee uur dat men hier is naar een bierproeverij te gaan of naar een kleine locatie, waar men zeer blij zal zijn om in de winter na de middag eens een extra aantal toeristen te zien.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik weet dat er in Oostende in het verleden al sprake was van het gegeven dat loodsen geen cruiseschepen wilden beloodsen. Maar dat is toch al een tijdje geleden. Ik ken in verband met de loodsen geen ander probleem dan dit probleem uit het verleden. Ik zal dat laten onderzoeken.

Het gaat hier niet over voor of tegen cruisetoeerisme. Ik tracht een realistisch beeld te schetsen van de 'downside'. Er is bijvoorbeeld een groot verschil tussen riviercruisetoeerisme en het andere cruisetoeerisme. Je ziet bijvoorbeeld in Antwerpen een toename van het riviercruisetoeerisme. Daar is men wel ook bereid om te investeren in een aanlegsteiger dicht bij het centrum. Zo kunnen die mensen onmiddellijk in het centrum van de stad aanmeren en uitstappen. Dat is niet vergelijkbaar met de cijfers van de gemiddelde verblijfsduur in de stad in Zeebrugge: minder dan twee uur wat betreft het cruisetoeerisme. Dat is van een andere orde.

De investeringspolitiek moet daar anders op worden gefocust. Dat lijkt mij een evidentie.

Wat betreft het reclame maken voor B-bestemmingen en de cruisetoeeristen lokken naar het ruimere aanbod: als men nog geen twee uur de tijd heeft om in Brugge te spenderen, laat staan dat men die tijd dan nog zal opdelen. Die schepen blijven niet lang aangemeerd in de betrokken steden. Het is echt 'hop-on, hop-off'. Om de cruisetoeeristen te vangen voor een ruimer aanbod in het hinterland moet je niet die toeristen zelf bewerken maar wel de touroperators en de rederijen.

De voorzitter: De heer De Meulemeester heeft het woord.

Marnic De Meulemeester (Open Vld): Het is belangrijk dat het cruisetoeerisme goed wordt voorbereid naar alle maatschappijen die daarvoor instaan en dat we

al onze promotionele troeven zo goed mogelijk uitspelen. Daartoe moeten ook de nodige investeringen gebeuren en moet er de nodige aandacht voor zijn vanuit Toerisme. Het is een nichevorm van toerisme die belangrijk is voor een aantal steden en het ruime hinterland. De ambitie moet zijn om die mensen hier langer dan twee uur te houden zodat ze meer steden en meer bezienswaardigheden kunnen aandoen. Ik vraag daar in de toekomst verder de nodige aandacht voor.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.